

Nejlepší rockové riffy

Pěkný dobrý večer. Ze studia Radia Student vás v tuto chvíli zdraví živě Martin Reiner, začíná pořad Musicology. A začne hned jednou dosti důležitou věcí: Jelikož se v Rádiu Student bude teď měnit vysílací schéma, pojedete příštích čtrnáct dnů Musicology pouze ze záznamu... ve dvou reprízách. Naživo se znovu uslyšíme až za tři týdny, a tak jsem si řekl, že si to dnes zkusíme užít dvojnásob. Budeme proto celý večer hodně heavy & hard...

Nedávno jsem si koupil dost vtípnou knížku o historii rokenrolu. Jmenuje se *Ztiš to!* a jejím autorem je Američan Lewis Grossberger. Ten říká, že **riff** je hudební pasáž delší než jedna nota a kratší než rocková opera. Tímto vtípkem celkem dobře reaguje na fakt, že shodnout se na tom, co to vlastně takový rockový riff opravdu je, bývá občas poměrně svízelné. My si ovšem pro naši okamžitou potřebu můžeme riff definovat jako krátkou, údernou kytarovou sekvenci, která se často opakuje.

A byly kapely, které s jedním riffem utáhly celou písničku... Jednu z nich jsem objevil už ve svém útlém dětství... a jsem za to dodnes vděčný.

BTO

Not Fragile

To byli BTO a jejich song *Not Fragile*. Stejnojmennou desku, elpíčko s krásně modrým středem firmy Mercury, přivezla v sedmdesátém sedmém roce z Prahy starší sestra Rudy Škváry, mého kamaráda... a tímto činem zásadně ovlivnila můj život. Přibližně stonásobný poslech této desky spolu se znalostí *Honu na lišku* od Sweetů a *Železného muže* od Sabbathů, ze mne učinil rázem odborníka na tvrdý rock... a tím mi pomohl přežít vojenské gymnázium, kam jsem nastoupil o rok později. Jelikož jsem v době svého nástupu na střední školu měřil metr padesát pět a vážil přesně 42 kilo... patřil jsem pochopitelně mezi nejvážnější uchazeče o čestnou funkci třídního otloukánka. Mé hudební vzdělání, které jsem navíc usilovně rozvíjel, mi nicméně dodalo přesně tu potřebnou trochu prestiže, která nakonec způsobila, že za otloukánka byl zvolen Pavel Dolejška. Jen tak na okraj... přesně v duchu hesla „co tě nezabije, to tě posílí“, je dnes řádně posílený Pavel Dolejška jedním z majitelů mosteckého pivovaru a už tři roky se pouze baví auto-tuningem, jak mi nedávno psal...

Ostatně, jak tak bloudím minulostí, napadlo mě mírně upravení úsloví „podle riffu poznáš přítele“... Vsadím se, že jste tuhle situaci už taky prožili. Jste na večírku, kde moc lidí neznáte, ale naštěstí brzy přijde řeč na muziku a za chvíli slyšíte okřídlený dotaz: hele, hele, a znáš tuhle (*pusou Bachmany*)... „No jasně!“ zvoláte a bariéry jsou prolomeny. Zvláště, když můžete vypálit na oplátku třeba (*pusou AC/DC ... prolout s hudbou z počítače*).

AC/DC

T.N.T.

Tak tohle byli skuteční klasici riffového rocku, australští AC/DC a jejich skladba *TNT* z roku 1976, z desky *High Voltage*.

Jistě jste už pochopili, že si dnes uděláme takovou malou hitparádu rockových riffů... Taky asi tušíte, že nejsem první, kdo si takhle neužitečně hraje... a vsutku, na internetu najdete přinejmenším dva oficiální žebříčky nejproslulejších riffů rockové historie. My se s nimi ale protněme jen zčásti. V některých ohledech se můj pohled na věc liší, jinde podepisuji volbu beze zbytku, ale k tomu, abychom si mohli přehrát alespoň TOP 20, bychom holt potřebovali tak hodinku navíc. Takže dnes nezahraju stonesovské *Satisfaction*, ačkoli Richardsův riff v téhle písničce považuju za jeden ze základních

kamenů rockové historie. Totéž se dá říct o Claptonově písni *Layla* nebo o Diddleeho a Watersově songu *Mannish Boy*... ale víte co... ne, takhle by to prostě nešlo: Muddy Waterse pustím aspoň kousek, protože nepustit tohle, připadal bych si, že jsem vám zatajil v první třídě písmeno z abecedy... Možná písmeno A... a to se dětem nedělá.

Muddy Waters

Mannish Boy

Tahle písnička je, milí přátelé, z roku 1955. Složil ji původně Bo Diddley, který jako snad poslední z těchhle blues-rockových veteránů dosud žije a nedávno si v rozhovoru s Honzou Dědkem stěžoval, jak živoří, zatímco Rolling Stones mají z jeho riffů milióny. Na tom je ostatně kus pravdy, alespoň v druhé části té odpovědi, ale tím spíš stojí za to říct, že v inkriminovaném roce 1955 to byl pro změnu Diddley, kdo tak trochu čajznul Muddy Watersovi pár jeho beatů a pak si slušně namastil kapsu na „svém“ hitu *I'm a Man*. Ale nebyl by to ani rokenrol, zvláště v počátcích svět opravdových mužů, aby si Waters vzápětí v duchu hesla „oko za oko, zub za zub“ na oplátku „nevypůjčil“ jeden povedený motiv od Diddleeho... a svou následnou verzí písně *Mannish Boy* dal jednou provždy zapomenout na to, kdo je původním autorem songu.

A je nakonec dobře, že jsme si alespoň kousek téhle písničky pustili, protože skupina, která přichází nyní, dokonale navazuje na velký odkaz bluesových Praotců... je to skupina Led Zeppelin. Té samozřejmě a po zásluze patří v anketách o nejlepší riff rockové historie opakovaně přední příčky, v anketě dělané v Anglii před pěti lety Led Zeppelin rovnou vyhráli s nesmrtelnou *Whole Lotta Love*... my si ale dnes pustíme jiný prďák, píseň *Black Dog*, která otevírá zeppelinovskou *Čtyřku*, desku z roku 1971.

Led Zeppelin

Black Dog

To byli Led Zeppelin a píseň *Černý pes*, tedy *Black Dog*.

A teď se ještě jednou musím... a vy pěkně se mnou... vrátit do Janovic nad Úhlavou... do doby svých třinácti let... a ponořit ruce do vinylového pokladu, desek od sestry Rudy Škváry, které je v Praze rád zanechal alžírský student, když se vracel definitivně po studiích domů a nechtěl se tahat s takovým nákladem. Což, upřímně řečeno dodnes úplně nechápu... Možná bych z té dosti veliké hromady nemusel mít doma úplně všechno, ale některé poklady bych nepustil, ani kdybych měl s každou jednou deskou v zubech přeplavat Středozemní moře.

Jedna z prvních mezi takto zachráněnými by byla deska geniálních – a v kratičkém čase své největší slávy za nástupce Beatles považovaných... T. Rex. Jejich elpíčko *20th Century Boy* mě naprosto ničilo a u kytarového riffu titulní písničky jsem se střídavě bláznivě smál i usedavě plakal. Měl jsem tenkrát dojem, že toto je nebe na zemi...

T. Rex

20th Century Boy

To byli T. Rex a jejich *Chlapec do dvacátého století*, *20th Century Boy*...

Já vím, že to teď vypadá, že považuju sedmdesátá léta v hudbě za nejlepší prostě proto, že to byla léta mého mládí... a kus pravdy v tom jistě bude, ale pozor!, tady se prostě nedá nic dělat... tedy... nedá se dělat nic jiného, než konstatovat, že první polovina 70. let byla skutečným humusem a černozemí pro tvrdé kytarové riffy a žádná jiná doba už jich tolik a tak skvělých nezrodila.

Kytarista Tony Iommi se skupinou Black Sabbath... ti by nám dokázali vyplnit celou hodinovku excelentními a dodnes nezapomenutými riffy, písní *Iron Man* počínaje a třeba písní *Paranoid* konče. Nazareth... ti už mi sice po létech znějí daleko unyleji než tenkrát na gymnáziu, ale ostrý riff v *Razamanaz*... ten platí dodnes.

A pak je tu samozřejmě, ne-li tedy především Ritchie Blackmore.

Legendární kytarista ze skupiny Deep Purple, který je ostatně vítězem další z anket o nejlepší kytarový riff historie. Australští příznivci dosadili na první místo skladbu *Smoke on the Water* a já si myslím, že kdyby se dělala ještě nějaká anketka v duchu hesla „podle riffu poznáš přítele“, pak slavné (*Smoke on the Water na pusu*) je asi skutečně riffem století, který zná stejně dobře grónský Eskymák, jako Aboriginec ze Simpsonovy pouště.

Já ale tuhle starou rockovou pecku nepustím. Jednak by to bylo vyloženě nošení hard-rockového dříví do lesa, jednak mi zrovna do dnešního večera připadá tenhle Dým od Ženevského jezera příliš lenošný. Blackmoreův sklad geniálních riffů je naštěstí plný... a nakonec to nebyli pouze Párplové, koho svými nápady zvedal tento obtížně snesitelný, narcistní kytarista k výšinám. K mým nejoblíbenějším kouskům patří skladba *Since You've Been Gone* z velmi povedené desky *Down the Earth* od skupiny Rainbow... a tak si ji pustíme.

Rainbow

Since You've Been Gone

Tak, Rainbow, rok 1979... a my definitivně, slibuji, opouštíme sedmdesátá léta.

Pomiňme, že v jejich konci už excelovali noví mistři riffu, skupiny Judas Priest, Saxon a především Iron Maiden... ono je ostatně pravda, že to nejzajímavější tihle mistři heavy metalu předvedli až v první polovině let osmdesátých.

Amerika měla ve stejné době jedno jméno, ale to vydalo za tři výše zmíněná: Van Halen.

Eddie van Halen, který posunul o notný kus dál představy o tom, co všechno může s nástrojem dělat heavy-metalový kytarista, se narodil v Holandsku a do Ameriky se s rodiči přistěhoval až ve svých dvanácti letech. Přestože to byl vpravdě kytarový virtuóz, vymyslel také spoustu jednoduchých a velmi chytlavých riffů, z nichž vybírám ten z písně *Where Have All The Good Times Gone!*... vlastně hlavně proto, že je až z roku 1982, z desky *Diver Down*.

Van Halen

Where Have All The Good Times Gone!

Za přímé nástupce téhle kapely jsou v Americe považovány nejspíš dvě skupiny: Guns n' Roses a Metallica. Guns n' Roses dokonce vyhráli poslední velkou anketu o nejlepší riff rockové historie s písní *Sweet Child O' Mine*. Samozřejmě jsem měl v úmyslu tuhle píseň zahrát... už jen proto, abyste si mohli trochu zapřemýšlet... a srovnávat se vším, co už jsme dnes slyšeli... ale nakonec jsem si řekl, že jestli je opravdu třeba pustit alespoň jednoho z těchto velikánů, pak si vyberu raději Metallicu. Ne proto, že by mě bavila o moc víc než Guns n' Roses, ale pro zcela konkrétní písničku *Enter Sandman*, jejíž ústřední riff je dost povedený. A udělám to navíc tak trochu i pro pocit, že „goticky“ drhnutý, přebusterovaný akord z úvodu skladby uspokojí všechny příznivce německé varietní kapely Rammstein, o níž řada lidí soudí, že by v naší hitparádě neměla chybět.

Z mého pohledu tkví jediný problém v tom, že by Rammsteini nevyhověli definici riffu podle Lewise Grossbergera, kterého jsem zmiňoval v úvodu. Ten totiž pro riff striktně požadoval **více** než jednu notu a já si bohužel nevybavuji, že by se zrovna tohle německé skupině už někdy povedlo.

Ale... nech Rammsteina žít, hochu... tady je Metallica... a *Enter Sandman*.

Metallica

Enter Sandman

Máme za sebou tři čtvrtiny pořadu a před sebou poslední tři skladby... Takže malinko přitvrdíme a budou to dál už jen a jen radosti.

Jestli mě něco v 90. letech opravdu potěšilo, tak to byl nástup grunge, nebo také Seattle soundu a tudíž kapely jako Nirvana, Soundgarden či Pearl Jam.

Nirvana a především písnička *Smells Like Teen Spirit* nechybí v žádném ze zmíněných žebříčků a v tom anglickém, o němž jsme tu už mluvili, skončila písnička na druhém místě, hned za Guns n' Roses.

Což jistého Joshuu Kenilworthe přimělo na webu k poznámce, že jde o hloupý vtip, s jehož pomocí se někdo snaží předstírat, že Nirvana je srovnatelná s tím, co nám dala léta sedmdesátá.

Jak asi chápete, potěšilo mě, že jsem tuhle ošklivou větičku na webu našel. Citoval jsem ji ale především proto, aby bylo jasné, že podobně postižených je nás po světě přinejmenším několik... a že někteří jsou na tom zdravotně dokonce hůř než já... protože, ruku na srdce, zrovna na Nirvanu bych takovou slinu nevypustil... (To by se našli lepší kandidáti!)

Přesto si *Smells Like Teen Spirit* nepustíme, protože by byla škoda nepřepustit to místo nějaké méně hrané písničky.

Třeba skladbě *Spoonman* od Soundgarden.

Soundgarden

Spoonman

To byli Soundgarden a jejich skladba *Spoonman* z desky *Superunknown*, která se v roce 1994 vyšplhala až na první místo americké hitparády, k čemuž lze poznamenat především to, že ta deska je vzorným mixem grunge a heavy metalu, žádný střední proud, a že je Američanům ke cti, že se něco takového mohlo vůbec stát.

Soundgarden, výborně poučení jak na Led Zeppelin tak na Black Sabbath, čekali na svou chvíli poměrně dlouho, aby pak byli jednu dobu odborníky považováni za skutečného lídra hudby přicházející ze Seattlu. Pak se ale stalo, co se stalo... a Kurt Cobain vystřelil svým činem Nirvanu na oběžnou dráhu.

To, že po světě dnes chodí více triček s obličejem Kurta Cobaina než s obličejem Chrise Cornella nebo Eddieho Veddera, ale nic nemění na faktu, že jak Soundgarden tak Pearl Jam se Nirvaně vyrovnali... Ostatně, račte posoudit sami:

Tohle jsou Pearl Jam s písničkou *Blood* z desky *Vs*.

Pearl Jam

Blood

Já myslím, že o naléhavosti sdělení v této skladbě není třeba pochybovat.

Jak se dívám na hodiny, jsme dnes naprosto výjimečně kratší, než celou hodinu... a to je v pořádku... je-li celý pořad o ostrých rockových riffech, můžeme být taky trochu ostřejší a rychlejší... i když je to na nějakou dobu naposledy, co se slyšíme takhle naživo.

Já tedy ještě na závěr zopakuju, že příští dva týdny se vzhledem ke změně vysílacího schématu nebude Musicology vysílat živě a že místo toho budou vždy v úterý v devět hodin večer dvě reprízy starších pořadů a já jsem schválně vybral dva snad nejprotichůdnější pořady, které jsem tady za ty čtyři měsíce udělal. Nejprve půjde záznam večera s vůbec prvním hostem, spisovatelem, výtvarníkem a punkovým kytaristou Tomášem Přidalem. Ten večer je kromě hudby zajímavý i tím, jak jsem naprosto nebyl schopen zkrotit studiovou techniku, v důsledku čehož získal ten večer tzv. kouzlo nechtěného.

Další týden půjde profil zpěváka Barry Whitea, na který jsem měl asi nejvíc kladných ohlasů.

A teď se rozloučím písničkou, která by v soutěži o nejlepší riff rockové historie, kde bych byl jediným volícím, nejspíš zvítězila. Je to skladba, která je sestavená v podstatě pouze

z riffů... a jeden je lepší než druhý a ten zase než třetí... A když už jsme se bavili i o té naléhavosti sdělení... tak tihle kluci toho evidentně měli hodně na srdci. Držte si klobouky, přicházejí Rage Against the Machine s písničkou *Killing in the Name...* Dobrou noc.

Rage Against the Machine

Killing in the Name